

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la constituirea comisiilor de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație din cadrul unor subproiecte ale Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ. Proiectul actului normativ a fost elaborat în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (2) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999 și ale Regulamentului privind modul de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice a obiectului exproprierii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 660/2006. La data de 21 aprilie 2022, la Washington, SUA, a fost semnat Acordul de Finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare pentru implementarea Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”, care a fost ratificat de către Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 169/2022. Perioada de implementare este de 60 de luni, planificat pentru a fi finalizat la 31 ianuarie 2027. Proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova” este implementat de către Unitatea de implementare instituită în cadrul I.P. Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală și are ca obiectiv sporirea accesului la serviciile de alimentare cu apă și sanitație într-un număr de localități rurale și orașe preselectate, consolidarea capacităților instituțiilor de nivel local și național privind prestarea serviciilor de aprovizionare cu apă și sanitație și asigurarea unui răspuns prompt și efektiv în caz de criză sau situație de urgență. Proiectul, în valoare de 44,1 milioane Euro, este finanțat din creditul acordat de Asociația Internațională pentru Dezvoltare. Suplimentar, pentru realizarea acestui proiect, Republica Moldova a beneficiat de un grant în valoare de 1,55 milioane Euro, acordat de către Agenția Austriacă de Dezvoltare. Proiectul este structurat pe componente, astfel, Componenta 1 are scopul de creștere a accesului la servicii sigure de alimentare cu apă și sanitație în localitățile rurale și urbane selectate. Această componentă prevede dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație (AAS) din care face parte

subcomponenta 1.1. și subproiectele care constituie obiectul de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național. Astfel, subcomponenta 1.1 prevede: „Extinderea accesului și a calității serviciilor de AAS” și se referă la investiții în infrastructura rezilientă la schimbările climatice în orașele mici și zonele rurale selectate și include:

a. Investiții în infrastructura de alimentare cu apă: (i) extinderea și reabilitarea infrastructurii de alimentare cu apă în două subproiecte și anume extinderea sistemului regional de alimentare cu apă pentru APL din raionul Cahul și orașul Vulcănești (UTA Găgăuzia) și (ii) construcția sistemului regional de alimentare cu apă cu stație de tratare a apei potabile în raionul Rîșcani.

b. Investiții în domeniul gestionării apelor uzate: extinderea și reabilitarea sistemelor de canalizare în două subproiecte în orașele Soroca și Comrat, inclusiv construcția și reabilitarea rețelelor de canalizare și a racordărilor la servicii, precum și construcția de noi stații de epurare a apelor uzate.

În procesul de elaborare a proiectelor tehnice pentru lucrările de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație au fost identificate terenuri proprietate publică a unităților administrativ teritoriale și terenuri proprietate privată pentru care există riscul necesității de inițiere a procedurilor de expropriere, în scopul efectuării lucrărilor pentru cauză de utilitate publică de interes național.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative.

În conformitate cu documentele de pregătire a proiectului, înainte de a iniția lucrările de construcție pentru implementarea proiectelor menționate, în conformitate cu prevederile standardelor Băncii Mondiale, sunt elaborate studiile de evaluare a impactului social și de mediu. Prin urmare, luând în considerație aspectele deja examinate la cele patru subproiecte investiționale din raioanele Soroca, Rîșcani, Cahul și Comrat, sunt identificate mai multe terenuri proprietate privată ce pot fi afectate și pentru care există probabilitatea necesității de inițiere a procedurilor de expropriere. Astfel, reieșind din cele menționate, promovarea prezentului proiect de hotărâre de Guvern cu privire la instituirea Comisiilor de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național a subproiectelor de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație în cadrul proiectului este absolut necesară și va reduce semnificativ termenul de implementare a acestuia.

Totodată, menționăm că în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (1) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, declararea utilității publice se face numai după efectuarea unei cercetări prealabile și numai în cazul în care există toate condițiile pentru expropriere, prevăzute de lege, iar art. 5 alin. (3) din legea prenotată, menționează că, sunt de utilitate publică de interes național lucrările care

răspund obiectivelor și interesului întregii societăți sau ale majorității ei. Astfel, luând în considerare importanța lucrărilor ce urmează a fi executate și termenul de efectuare a acestora, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a elaborat prezentul proiect de hotărâre a Guvernului în scopul inițierii declarării utilității publice de interes național a acestor lucrări și îl propune spre promovare.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi.

Scopul proiectului de hotărâre este de a institui Comisiile de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de proiectare și construcție a următoarelor subproiecte de dezvoltare din subcomponenta 1.1 a Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova” și anume:

- 1) Extinderea și reabilitarea infrastructurii de alimentare cu apă a unităților administrativ teritoriale din raionul Cahul (cu conectarea or. Vulcănești);
- 2) Construcția sistemului regional de alimentare cu apă și a stației de tratare a apei potabile în raionul Rîșcani;
- 3) Extinderea și reabilitarea infrastructurii de sanitație în orașul Soroca, inclusiv construcția colectorului și a stației noi de epurare a apelor uzate;
- 4) Extinderea și reabilitarea infrastructurii de sanitație în municipiul Comrat, inclusiv construcția colectorului și a stației noi de epurare a apelor uzate.

Proiectului hotărârii de Guvern prevede următoarele:

- crearea comisiilor de cercetare prealabilă și aprobarea componenței nominale a acestora;
- stabilirea modului de activitate a comisiilor și asigurarea lucrărilor de secretariat.

Consecutiv, pentru asigurarea realizării lucrărilor conform termenilor stabiliți (până la 31 ianuarie 2027) se propune intrarea în vigoare a proiectului de hotărâre a Guvernului la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Concomitent, obiectivul Comisiilor este de a determina toate circumstanțele și particularitățile legate de bunurile imobile care necesită și pot fi supuse exproprierii în legătură cu realizarea proiectului, și respectiv, elaborarea actului normativ.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare.

Nu au fost identificate alte opțiuni.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea prevederilor proiectului nu va avea impact direct asupra sectorului public.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Activitatea membrilor Comisiilor nu este remunerată, respectiv, nu va genera costuri neacoperite. Alte cheltuieli de logistică vor fi acoperite din sursele bugetare disponibile. De menționat că, acțiunile legate de declararea utilității publice de interes național al unor lucrări, sunt susceptibile cu anumite cheltuieli financiare în dependență de caracterul dispozițiilor și drepturilor afectate, fie cu caracter temporar sau permanent, prin urmare, estimarea unor eventuale costuri și impactul financiar, este imposibil de determinat la etapa constituirii Comisiilor, rolul cărora este de a identifica acele bunuri imobile, posesia sau folosința cărora este imperativă pentru a realiza proiectele de infrastructură. Respectiv, la o etapă ulterioară, după caz, se va determina impactul financiar în conformitate cu prevederile Legii nr. 169/2022.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea prevederilor proiectului nu va avea impact asupra sectorului privat. Impactul asupra sectorului privat va fi determinat ulterior în baza deciziilor Comisiilor și acțiunile ce urmează a fi întreprinse în raport cu bunurile imobile determinate ca fiind necesare pentru realizarea proiectului de infrastructură.

4.4. Impactul social

Proiectul în sine nu produce efecte directe și imediate asupra oricăror categorii de subiecți, dar, ulterioarele decizii implementate prin alte acte normative vor genera impact. Iar, din punct de vedere a impactului social, realizarea în sine a acestui proces de la implementarea proiectului de hotărâre până la finalizarea proiectului de infrastructură, va avea un impact social pozitiv prin creșterea calității vieții cetățenilor prin acces la servicii de calitate mai bună. Impact pozitiv asupra sănătății publice, prin creșterea calității apei consumate și un mediu înconjurător mai curat, prin asigurarea epurării apelor uzate ș.a.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

În procesul de activitate a Comisiilor, ca exponent al puterii publice, anumite activități de verificare a datelor pot implica utilizarea datelor cu caracter personal și anume datele de identificare a cetățenilor și bunurile deținute. Însă, tot procesul de verificare a datelor va fi efectuat cu maximă diligență pentru a nu admite utilizarea datelor cu caracter personal în afara scopului legal pentru care au fost instituite Comisiile respective.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Implementarea prevederilor proiectului nu va avea impact direct asupra echității și egalității de gen. Totodată, proiectul prezentat este o etapă preliminară de inițiere a unui proces mai amplu în materie de expropriere în care, aspectele privind echitatea și dreptul la despăgubiri, vor fi respectate și exercitate în modul stabilit de legislație,

pentru a nu dăuna instituției proprietății și tergiversa realizarea proiectelor de infrastructură.
4.5. Impactul asupra mediului Nu au fost identificate elemente de impact asupra mediului ce pot rezulta din punerea în aplicare a proiectului. Impactul va putea fi evaluat după ce Comisia va identifica acele terenuri care pot fi afectate și natura intervențiilor. Totuși, această etapă este ulterioară implementării proiectului propus, respectiv, impactul direct asupra mediului și soluțiile de diminuare a acestuia vor fi argumentate la alte etape ale procesului de declarare a utilității publice de interes național a subproiectelor de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație în cadrul Proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova”.
4.6. Alte impacturi și informații relevante Nu au fost identificate.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ Proiectul de act normativ va fi supus avizării și consultărilor publice în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 privind actele normative și a Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului actului normativ a fost plasat pe pagina web https://particip.gov.md/ (link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13150)
7. Concluziile expertizelor Urmează a fi supus expertizei juridice și anticorupție la etapa corespunzătoare de promovare a proiectului.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent Proiectul de act normativ se încadrează armonios în legislația existentă.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Scopul proiectului este de a crea Comisii specializate care să efectueze un șir de activități de analiză și verificare a opțiunilor privind necesitatea de declarare a utilității publice de interes național a proiectelor de infrastructură, în coraport cu prevederile legale și soluțiile de proiect, în vederea determinării existenței imperative de a iniția proceduri de expropriere a unor bunuri imobile și drepturi care sunt afectate în procesul de realizare a proiectelor de infrastructură. De menționat este că, Comisii de acest tip au fost create de mai multe ori, respectiv există practică și experiență, în special pe domeniul infrastructurii pentru a realiza cu succes sarcinile și obiectivele ce se impun.

Secretar general

Angela ȚURCANU